

balans in het kort

Uitgave van Balans • voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag

Asperger

Korte uitleg over het **syndroom van Asperger**

Voorbeeld

Niels is een aardige jongen, maar wel een beetje vreemd. Als je hem hoort praten, lijkt het alsof je een volwassene hoort. Hij gebruikt geen kindertaal en wat hij vertelt gaat ook niet over kinderonderwerpen. Niels praat bijvoorbeeld graag over dinosaurussen of batterijen. Als hij over dergelijke thema's begint, kom je ook haast niet meer van hem af. Niels heeft weinig interesse in vriendjes. Hij speelt het liefst alleen. Aan gymnastiek heeft hij een hekel. Emotioneel gezien gedraagt Niels zich als een veel jonger kind.

Asperger

Het syndroom van Asperger is genoemd naar de Weense kinderarts Hans Asperger, die in het midden van de vorige eeuw een groep kinderen beschreef met een aantal bijzondere kenmerken. In Nederland is deze beschrijving lange tijd onopgemerkt gebleven en kregen kinderen en volwassenen met deze kenmerken de diagnose autisme, PDD-NOS of helemaal geen diagnose. 'Het is een wonderlijk kind', werd er dan gezegd. De laatste jaren is het syndroom van Asperger ook hier meer bekend geworden.

Relatie met andere problemen

De kenmerken op het gebied van taal en motoriek worden ook gezien bij andere stoornissen, zoals taalstoornissen en DCD (motorische stoornissen). Daar moet het syndroom van Asperger niet mee verward worden. Het drukke, ongeconcentreerde gedrag doet op jonge leeftijd soms aan ADHD denken en de woede-uitbarstingen kunnen op oppositioneel gedrag lijken. Relatief vaak zijn er bijkomende angst- en dwangstoornissen. Er is veel overlap met de non-verbale leerstoornis NLD, waarbij de nadruk ligt op het verschil tussen de verbale en non-verbale intelligentie.

Kleuters

Kleuters met het syndroom van Asperger worden (vaak achteraf) beschreven als kinderen die niet geïnteresseerd zijn in het spelen met andere kinderen, moeite hebben instructies op te volgen en opvallen door hun aparte gezichtsuitdrukkingen, stemgeluid en wijze van lopen. Opvallend is ook de spraak en de over- of ondergevoeligheid voor geluiden en lichamelijke prikkels. Vaak is er een sterke voorkeur voor bepaald voedsel. Ouders hebben dikwijls het frustrerende gevoel dat hun liefde niet overkomt bij het kind.

Basisschoolleerlingen

Schoolkinderen met het syndroom van Asperger willen wel contact met leeftijdgenoten, maar weten niet hoe ze dat moeten doen. Nogal eens verstoren ze het samenspelen door eigenzinnig hun regels te willen doorvoeren. Het leren is in principe geen probleem, mits ze een leerkracht treffen die hen met geduld en humor kan begeleiden. Er is vaak sprake van een ongewone combinatie van goede en slechte prestaties bij de leervakken. De kinderen komen tot rust als ze alleen zijn met eigen favoriete bezigheden.

Puberteit en adolescentie

Wanneer ze naar het voortgezet onderwijs gaan, wordt het voor jongeren met het syndroom van Asperger steeds lastiger om de snel veranderende regels van het sociale verkeer te begrijpen. De aansluiting met leeftijdgenoten mislukt vaak ook doordat er geen gedeelde interesse is en de emotionele ontwikkeling van deze jongeren loopt vaak jaren achter. Op school kunnen ze vastlopen door het trage werktempo en hun neiging te hoge eisen aan zichzelf te stellen. Er kan gevaar zijn voor depressie.

Diagnose

Alle deskundigen zijn het erover eens dat het belangrijk is vroegtijdig een diagnose te stellen. Helaas is dit nog lang niet altijd het geval. Ouders hebben vaak intuïtief het gevoel dat hun kind 'anders' is. Vaak worden ze dan echter gerustgesteld door de omgeving, waardoor hulp uitblijft. Dit vergroot de kans op extra problemen. Een diagnose wordt gesteld door een kinder- en jeugdpsychiater of gz-psycholoog. Deelonderzoeken kunnen worden gedaan door logopedisten, fysiotherapeuten en andere deskundigen. Meestal wordt via het Bureau Jeugdzorg doorverwezen naar de ggz.

Aanpak

Kennis over het syndroom wordt een van de belangrijkste middelen genoemd om de kinderen een veilige omgeving te kunnen bieden. Volwassenen moeten hen helpen met het begrijpen en toepassen van de (vaak ongeschreven) regels in sociale contacten. De goede intelligentie kan gebruikt worden om bepaalde omgangsregels aan te leren. Medicatie kan nodig zijn om angst en woede te temperen. In het onderwijs kan een mentor zorgen voor de emotionele ondersteuning en begeleiding in het schoolleven. Extra ondersteuning in de thuissituatie kan worden bekostigd vanuit een persoonsgebonden budget (PGB), via een indicatie van het Bureau Jeugdzorg.

Achtergronden

Het syndroom van Asperger wordt gerekend tot de autisme-spectrumstoornissen (ASS). Het is vrijwel zeker dat het syndroom te maken heeft met een aangeboren, erfelijk bepaalde afwijkende werking van de hersenen. Dit komt in sommige families in diverse gradaties voor. Het gaat om ongeveer een kwart procent van de bevolking. Naast de problemen in de sociale omgang kunnen er aanzienlijke talenten zijn op andere gebieden.

Kenmerken van personen met het syndroom van Asperger

volgens Attwood ¹⁾.

- Achterstand in de sociale ontwikkeling en het sociaal inzicht
- Onderontwikkeld inlevingsvermogen
- Moeite met het aangaan van vriendschappen en vaak geplaagd worden door andere kinderen
- Moeite met het uiten van en omgaan met emoties
- Afwijkende taalvaardigheden: een voorsprong op het gebied van woordenschat en zinsbouw, maar een achterstand in gespreksvaardigheden, een ongebruikelijke prosodie (spraakmelodie) en intonatie, en een neiging tot ouwelijk taalgebruik
- Een fascinatie met een onderwerp die afwijkend is in intensiteit of soort
- Aandachtsproblemen in de klas
- Een ongebruikelijk profiel van leervaardigheden
- Minder zelfredzaamheid, behoefte aan hulp op organisatorisch vlak
- Houterige motoriek en coördinatieproblemen
- Overgevoeligheid voor bepaalde geluiden, geuren, tastprikkelers of aanrakingen.

Positieve kenmerken

Naast kenmerken van problemen worden ook vaak de volgende positieve kenmerken genoemd:

- Een goed oog voor detail
- Een goed, soms uitzonderlijk goed geheugen
- Eerlijkheid
- Encyclopedische kennis van bepaalde onderwerpen
- Onafhankelijkheid in denken

Opmerking:

Niet alle kenmerken hoeven aanwezig te zijn om de diagnose Syndroom van Asperger te kunnen stellen.

1) Diverse deskundigen hebben eigen lijsten opgesteld. De bovenstaande lijst is van Tony Attwood, een internationale autoriteit op het gebied van het syndroom van Asperger.

Korte uitleg over het **syndroom van Asperger**
Uitgave van de Landelijke oudervereniging Balans

Meer lezen: Brochure *Balans Belicht*
Syndroom van Asperger
www.balansdigitaal.nl

Landelijk bureau Balans: tel. 030 - 225 50 50

